

УДК 314.7

Голова редколегії:

Ключковська І. (к. пед. н., доц.), Україна

Редколегія:

Галайчук О. (к. філол. н.), Україна

Гнатюк В. (PhD), Україна

Горда О. (к. філол. н.), Україна

П'ятковська О. (к. е. н.), Україна

Руснак О. (магістр філології), Україна

Трумко О. (к. філол. н.), Україна

Українські вимушені мігранти: інтеграція, ідентичність, повернення :
Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, 25
травня 2023 р. – Львів, 2023. – 315 с.

URL: <https://miok.lviv.ua/?p=22856>.

До збірника увійшли тези та матеріали доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Українські вимушені мігранти: інтеграція, ідентичність, повернення», що відбулася 25 травня 2023 р. Об'єктом наукового обговорення стали питання міграційних процесів з України в умовах повномасштабного вторгнення росії, особливості аналізу потоків вимушених мігрантів, їхнього правового регулювання у різних країнах світу, виклики збереження української ідентичності за кордоном, а також проблеми повернення українських мігрантів до України.

Збірник призначений для широкого кола науковців, студентів, аспірантів, викладачів, а також громадських організацій, діяльність яких пов'язана з міграційною проблематикою.

Відповідальна за випуск: Оксана П'ятковська

Комп'ютерна верстка: Ірина Білоус

Відповідальність за зміст матеріалів несуть автори. Точки зору авторів публікацій можуть не збігатися з поглядами редакційної колегії.

ЗМІСТ

Валентин АНДРОСОВ

ЧАСОПИС «ПОСЕСТРИ. УКРАЇНСЬКА І ПОЛЬСЬКА ЛІТЕРАТУРА»
ТА ЙОГО РОЛЬ У ЗБЕРЕЖЕННІ УКРАЇНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ
ЕМІГРАНТІВ У ПОЛЬЩІ.....10

Світлана БИБИК

МОВНИЙ ПОРТРЕТ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МІГРАЦІЇ:
КОНЦЕПТУАЛЬНА ЛІНІЯ «Я І ВОНИ У СВІТІ».....14

Мар'яна БІЛЬ

РЕГУЛЮВАННЯ ВИМУШЕНОЇ МІГРАЦІЇ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ
СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ.....17

Наталія БОЖКО

ОСОБЛИВОСТІ ЕМІГРАЦІЇ УКРАЇНЦІВ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ.....21

Галина БОЙКО

ОСОБЛИВОСТІ СТАТУСУ ТИМЧАСОВОГО ЗАХИСТУ
УКРАЇНСЬКИХ ВИМУШЕНИХ МІГРАНТІВ У БЕЛЬГІЇ.....25

Славко БУРДА

РОЗДУМИ, ПРИКЛАДИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ З ХОРВАТІЇ
ЩОДО ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНОГО НАСЕЛЕННЯ З УКРАЇНИ.....28

Ірина ВАНДА

УКРАЇНСЬКІ ВИМУШЕНІ МІГРАНТИ У ШВЕЙЦАРІЇ:
ОСОБЛИВОСТІ СТАТУСУ І ПЕРЕБУВАННЯ.....35

Ірина ВАНДА, Любов КОТИК

ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ:
ПРОСТОРОВІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗСЕЛЕННЯ.....39

Валентин ВЕЙГЕШІ

ПЕРСПЕКТИВИ ПОВЕРНЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ВИМУШЕНИХ МІГРАНТІВ
ТА ЇХ РЕІНТЕГРАЦІЯ.....44

Ольга ВІРНИК

ПРОБЛЕМИ ЗБЕРЕЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У ТУРЕЧЧИНІ
ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ.....47

Тетяна ВОДОП'ЯН

ПРОГРАМА ПІДТРИМКИ УКРАЇНЦІВ У АНГЛІЇ ТА УЕЛЬСІ ПІД ЧАС ВІЙНИ.....50

Iryna TYMECHKO, Nataliya VOROBEEV

IMMIGRATION TO THE USA OF THE UKRAINIAN CITIZEN
AFTER RUSSIAN INVASION OF UKRAINE.....52

Петро ГАВРИЛИШИН

ЗБЕРЕЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ БОГДАНОМ ГАВРИЛИШИНОМ
ЯК ПРИКЛАД ДЛЯ СУЧАСНИХ МІГРАНТІВ.....55

Олена ГАЗІЗОВА

УКРАЇНОЗНАВЧІ СТУДІЇ У ЗБЕРЕЖЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ
УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ ЗА КОРДОНОМ.....60

Оксана ГАЛАЙЧУК

ЗБЕРЕЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ЗА КОРДОНОМ:
ДОСВІД МИНУЛИХ ПОКОЛІНЬ (НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНЦІВ США).....64

Андрій ГАЧКЕВИЧ

ПЕРЕДУМОВИ НАДАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ СТАТУСУ
ТИМЧАСОВОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНСЬКИМ МІГРАНТАМ.....67

Марія ГЛУШКО

МИСТЕЦЬКІ ЧАСОПИСИ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ ЯК ЗАСІБ
ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ.....72

Володимир ГНАТЮК

ІСТОРІЇ МІГРАНТІВ У СУЧАСНИХ МІГРАЦІЙНИХ РОЗВІДКАХ:
УКРАЇНСЬКЕ ПИТАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО ДОСЛІДЖЕННЯ.....76

Тетяна ГОЛДАК-ГОРБАЧЕВСЬКА

ЦЕРКОВНО-РЕЛІГІЙНИЙ ЧИННИК У ПОВСЯКДЕННІ УКРАЇНСЬКИХ
МІГРАНТІВ (КІНЕЦЬ ХХ – ПОЧАТОК ХХІ СТОЛІТТЯ).....80

Оксана ГОРДА

ЗБІЛЬШЕННЯ ОСЕРЕДКІВ УКРАЇНСЬКОГО ШКІЛЬНИЦТВА ЗА КОРДОНОМ
ЯК ОДИН ЗІ ШЛЯХІВ ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ.....84

ГОРОХОВСЬКИЙ Д. І.

ПОВЕРНЕННЯ ВИМУШЕНИХ МІГРАНТІВ ЯК ОДИН З ПРІОРИТЕТІВ
ДЕРЖАВИ В КОРОТКОСТРОКОВІЙ ПЕРСПЕКТИВІ.....88

Марія ДАНИЛЮК, Михайло ГРИЦКО

ВПЛИВ МІГРАЦІЇ НА РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ.....90

Анатолій МОКІЙ, Олеся ДАЦКО

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ЗАКОРДОННИХ УКРАЇНЦІВ
ЯК СКЛАДОВА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....93

Ігор ДЕРЕВ'ЯНКО

УКРАЇНСЬКА ВИМУШЕНА МІГРАЦІЯ: ПОВЕРНЕННЯ ТА РЕІНТЕГРАЦІЯ.....98

Юлія ДЗЯБКО

МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА ЯПОНІЇ СТОСОВНО УКРАЇНСЬКИХ
ВИМУШЕНИХ МІГРАНТІВ.....101

Ольга ДОЛІНСЬКА

УКРАЇНСЬКА ВИМУШЕНА МІГРАЦІЯ ДО КРАЇН ЄВРОПИ:
МАСШТАБИ ТА НАСЛІДКИ.....105

Ірина ДУДЧЕНКО, Олександра ОЖАРОВСЬКА

ЕКОНОМІЧНО ЗОРІЄНТОВАНА СТРАТЕГІЯ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПІСЛЯ НЕЇ.....109

Світлана ЄРМОЛЕНКО

ЛІНГВОСОФІЯ «УКРАЇНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ»: ВІД ТЛУМАЧЕННЯ
ІНШОМОВНОГО СЛОВА ДО ФІЛОСОФСЬКОГО ТЕРМІНА.....112

Сергій ЄСІМОВ

МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....114

Світлана ЗАКІРОВА

ОСОБЛИВОСТІ МІГРАЦІЙНОЇ ХВИЛІ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ У ЄВРОПІ.....118

Наталія ГАПАК, Оксана ІЖИК

МІГРАЦІЯ ІТ-ФАХІВЦІВ З УКРАЇНИ.....122

Іван ІЛЬКО

ОЦИФРУВАННЯ АРХІТЕКТУРНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ
ЯК ЗАСІБ ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ
УКРАЇНСЬКИХ ВИМУШЕНИХ МІГРАНТІВ.....125

Людмила КАЗАКОВА

ЄВРОПЕЙСЬКА МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА ТА ПОВНОМАСШТАБНА
ВІЙНА В УКРАЇНІ: ОГЛЯД ХРОНОЛОГІЇ ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ
ТА ОКРЕМИХ ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ.....129

Тетяна КИРИЧЕНКО

АДАПТАЦІЯ ТА ІНТЕГРАЦІЯ ВИКЛАДАЧІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ –
УКРАЇНСЬКИХ ВИМУШЕНИХ МІГРАНТІВ У ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ.....135

Тамара КОРТУКОВА

ПРАВОВІ ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ПОВЕРНЕННЯ УКРАЇНЦІВ НА БАТЬКІВЩИНУ.....138

Юліана КРАСОВСЬКА

РОЛЬ ІНФОРМАЦІОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В АДАПТАЦІЇ ВНУТРІШНЬО
ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ТА ЇХНЬОЇ ІНТЕГРАЦІЇ В МІСЦЕВИХ ГРОМАДАХ.....141

Наталія КУЗІНА

РОЛЬ ВОЛОНТЕРСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У НОРВЕГІЇ В АДАПТАЦІЇ
УКРАЇНСЬКИХ ВИМУШЕНИХ МІГРАНТІВ.....144

Яна ЛЕОНТІЄВА, Ольга ЖМУРКО

УКРАЇНСЬКІ ВИМУШЕНІ МІГРАНТИ В ЧЕХІЇ: ВИБРАНІ АСПЕКТИ ІНТЕГРАЦІЇ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОВЕРНЕННЯ.....148

Світлана ЛИТВИНЕНКО, Вадим ЯМНИЦЬКИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ РОБОТИ ГРУП ПІДТРИМКИ ДЛЯ БАТЬКІВ – УКРАЇНСЬКИХ ВИМУШЕНИХ МІГРАНТІВ.....	152
Валентин ЛУКОНІН СПРИЯННЯ АДАПТАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ З БОКУ ПОЛЬСЬКОГО УРЯДУ.....	155
Людмила МАЗУКА ЗАВДАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНЦІВ ЗА КОРДОНОМ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ.....	159
Віталій МАКАРЧУК СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «БІЖЕНЦІ», «ТИМЧАСОВИЙ ЗАХИСТ» ТА «ВТІКАЧІ ВІД ВІЙНИ».....	163
Ірина МАЛАЦАЙ ОСОБЛИВОСТІ СТАТУСУ «ТИМЧАСОВОГО ЗАХИСТУ» УКРАЇНЦІВ У СЛОВАЧЧИНІ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО ВТОРГНЕННЯ РОСІЇ В УКРАЇНУ.....	166
Назар МАРТИНЮК ДІЯЛЬНІСТЬ СКУ ЗАДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНЦІВ СВІТУ.....	169
Віра МЕЛЬНИК РОЛЬ ДІАСПОРИ У МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ.....	175
Ганна МЕЛЬНИК, Любомир ГУБИЦЬКИЙ ЗМІНИ ПІДХОДІВ ДО ПІДТРИМКИ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ У РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА.....	179
Любов МЕЛЬНИЧУК ДОСВІД РУМУНІЇ У КООРДИНАЦІЇ ДІЙ ЩОДО УКРАЇНСЬКИХ ВИМУШЕНИХ МІГРАНТІВ.....	182
Олена МИРОНЮК ХАРАКТЕРИСТИКА СУЧАСНОГО СТАНУ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ ЛАТВІЇ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОЛЬОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ.....	187
Вікторія МИЦИКОВА СОЦІАЛЬНА ІНТЕГРАЦІЯ ВИМУШЕНИХ МІГРАНТІВ: БАР'ЄРИ ТА МОЖЛИВОСТІ.....	191
Тетяна МОІСЕЄНКО, Руслана ЗАСТАВНА ВПЛИВ ВИМУШЕНОЇ МІГРАЦІЇ УКРАЇНЦІВ НА ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ ПРОЦЕСИ КРАЇН ЄВРОПИ.....	194

Світлана МОТРУК

УКРАЇНСЬКІ МІГРАНТИ В ЧЕХІЇ: ПРАВОВИЙ СТАТУС ТА ІНТЕГРАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ В УМОВАХ ВІЙНИ.....197

Микола ОЛІЙНИК

ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ВИМУШЕНИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ У ІСПАНІЇ.....201

Оксана ОЛІЙНИК

УКРАЇНСЬКІ ВИМУШЕНІ МІГРАНТИ В ЕДИНБУРЗІ: ПРОБЛЕМИ ТА СТРАТЕГІЇ АДАПТАЦІЇ.....203

Віктор ПАТІЙЧУК

БІЖЕНСТВО В УКРАЇНІ ЯК БЕЗПЕКОВА ПРОБЛЕМА.....207

Олексій ПОЗНЯК

ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ВИМУШЕНОЇ ЗОВНІШНЬОЇ МІГРАЦІЇ.....212

Оксана П'ЯТКОВСЬКА

УКРАЇНСЬКІ ВИМУШЕНІ МІГРАНТИ В РУМУНІЇ ТА ПОЛІТИКА ПРИТУЛКУ: РОЛЬ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРА І НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ 216

Марта РАВСЬКА, Олена КОРОГОДОВА

ПРАВА ТА СВОБОДИ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНОМУ ПРОСТОРІ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ.....220

Теofil РЕНДЮК

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЕМІГРАЦІЯ. ГІПОТЕЗА НОВОЇ ПЕРІОДИЗАЦІЇ: П'ЯТА ЧИ СЬОМА ХВИЛЯ?.....223

Марія РІПЕЙ

УКРАЇНСЬКІ ВИМУШЕНІ МІГРАНТИ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ НА ШПАЛЬТАХ ГАЗЕТИ «СВОБОДА» (США).....227

Людмила РОЖКОВА, Дар'я БАЄВА

ЗІ СХОДУ НА ЗАХІД – ПОДАЛІ ВІД ВІЙНИ: СПОГАДИ УКРАЇНОК ПРО «НЕЗАКІНЧЕНЕ МИНУЛЕ».....231

Уляна САДОВА

МІГРАЦІЙНІ РИЗИКИ МАЙБУТНЬОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ.....236

Оксана САМУСЕНКО

МОВНІ, КУЛЬТУРНІ ТА СОЦІАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ВИМУШЕНИХ МІГРАНТІВ: ДОСВІД ОДНОГО РОКУ.....238

Людмила СКОКОВА

УКРАЇНСЬКІ ВИМУШЕНІ МІГРАНТИ В ІРЛАНДІЇ: КЕЙС СОЦІОЛОГІЧНИХ ОБСТЕЖЕНЬ.....241

Ірина СОФІНСЬКА	
МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА СЬОГОДЕННЯ: ВІЗІЯ (НЕ)ПОВЕРНЕННЯ.....	243
Тетяна СТЕПУРА	
СОЦІАЛЬНИЙ КАПІТАЛ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА BRAIN-DRAIN	
В УМОВАХ ВІЙНИ: РОЗРИВ У ДОСЛІДЖЕННЯХ.....	247
Микола СТОПЧАК	
ПОВЕРНЕННЯ ТА РЕІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ВИМУШЕНИХ МІГРАНТІВ:	
ПРОБЛЕМИ, МОЖЛИВІ ШЛЯХИ РОЗВ'ЯЗАННЯ.....	251
Оксана ТАШКІНОВА	
ПОВСЯКДЕННЕ ЖИТТЯ ТА ПРОБЛЕМИ АДАПТАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ	
ВИМУШЕНИХ МІГРАНТОК У ПОЛЬЩІ.....	255
Андрій ТЕЛЕГУЗ, Ірина ТЕЛЕГУЗ	
ВИМУШЕНА МІГРАЦІЯ УКРАЇНЦІВ І ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ	
ІДЕНТИЧНОСТІ: ДОСВІД І ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ.....	261
Роман ТЕСЛЮК	
НАСЛІДКИ ВИМУШЕНОЇ МІГРАЦІЇ ДЛЯ ДЕМОГРАФІЧНОГО	
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ.....	264
Тетяна ФЕДОНЮК, Сергій ФЕДОНЮК	
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗМІНИ МІГРАЦІЙНОЇ СИТУАЦІЇ В КРАЇНАХ, ЩО ПРИЙНЯЛИ	
ВИМУШЕНИХ МІГРАНТІВ З УКРАЇНИ У 2022 Р.....	270
Яніна ФЕДОРЕНКО	
ОСОБЛИВОСТІ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ШОТЛАНДІЇ ЩОДО НАДАННЯ	
ПРИХИСТКУ БІЖЕНЦЯМ З УКРАЇНИ.....	274
Людмила ФИЛИПОВИЧ, Георгій ФИЛИПОВИЧ	
НОВІТНЯ МІГРАЦІЯ УКРАЇНЦІВ ТА ПРОБЛЕМИ ДУХОВНОЇ ОПІКИ БІЖЕНЦІВ.....	277
Еміль ХРУЛЬ	
ЗБЕРЕЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ЗА КОРДОНОМ	
НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ ТА ЦЕНТРІВ КУЛЬТУРИ.....	280
Юлія ЦИБУЛЬСЬКА	
ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ВІЙСЬКОВИХ БІЖЕНЦІВ У МАЛОМУ	
МІСТІ ПОЛЬЩІ.....	283
Людмила ЧЕКАЛЕНКО	
ОСОБЛИВОСТІ СТАТУСУ УКРАЇНСЬКИХ МІГРАНТІВ У РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА	287
Світлана ЧУГАЄВСЬКА	
НАМІРИ ПОВЕРНЕННЯ ДОДОМУ УКРАЇНСЬКИХ ВИМУШЕНИХ МІГРАНТІВ:	
СТАТИСТИЧНА ОЦІНКА ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПРОВЕДЕНОГО АНКЕТУВАННЯ.....	291

Світлана ШЕВЧЕНКО

НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ ЯК ОСНОВНА ХАРАКТЕРИСТИКА СИТУАЦІЇ
ВИМУШЕНОЇ МІГРАЦІЇ.....295

Тетяна ЮЗВАК

ПСИХОЛОГІЧНІ КРИТЕРІЇ ВИЗНАЧЕННЯ ДЕФІНІЦІЙ «ВИМУШЕНИЙ»
ТА «ДОБРОВІЛЬНИЙ» ПЕРЕСЕЛЕНЕЦЬ ЗА МЕЖІ КРАЇНИ
ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ.....298

Алла ЯРОВА

НАРАТИВНА ВІЙНА РОСІЙСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ ПРОТИ
УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ У НІМЕЧЧИНІ.....302

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ.....307

Ганна МЕЛЬНИК,

к. іст. н., доцентка
кафедри міжнародних відносин
Київського університету імені Бориса Грінченка,
Київ, Україна

Любомир ГУБИЦЬКИЙ,

д. іст. н., доцент,
професор кафедри філософії, соціології та політології
Державного торговельно-економічного університету,
Київ, Україна

ЗМІНИ ПІДХОДІВ ДО ПІДТРИМКИ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ У РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА

Тенденції, пов'язані із новітніми міграційними процесами, викликають удосконалення урядової політики та законодавства Польщі. Ця держава від самого початку широкомасштабного вторгнення російської федерації в Україну використовувала всі можливі засоби та механізми для налагодження побуту біженців, що тікали від смертельної загрози, часто втративши житло та майно.

У країнах Європи на кінець вересня 2022 року кількість біженців з України, які зареєструвалися з метою отримання тимчасового захисту становила 4,2 млн. осіб [7]. Зокрема з України до Республіки Польща від початку війни до 30 червня 2022 р. в'їхало 4,4 млн осіб, з них 1,2 млн – зареєстровані для тимчасового захисту [9]. Для органів державного управління найбільшим викликом стали завдання справитися з масовим прибуттям іноземців та організація їхнього перебування на території Республіки Польща. Необхідно було подбати про ринок праці, охорону здоров'я, освіту і житло. Наприкінці червня 2022 р.:

- легально працювали в Польщі 209 тис. біженців з України;
- проживали у друзів або сім'ї – 35%, самостійно винаймали квартиру – 23%, перебували у незнайомих раніше людей – 12%, мали інші варіанти житла – 30%;
- 200 тис. скористалися послугами виховної діяльності у польських закладах;
- усі біженці мають доступ до польської медичної допомоги, включаючи профілактичні заходи [9].

Закон про допомогу громадянам України у зв'язку зі збройним конфліктом на території цієї країни передбачає надання номера PESEL громадянам України. Відповідно до Виконавчого рішення Ради ЄС вважається, що ці особи користуються тимчасовим захистом. Станом на кінець вересня 2022 р. у

Республіці Польща було зареєстровано майже 1,4 млн громадян України і членів їхніх родин [8]. Однак уже восени 2022 р. служби підтримки переселенців, створені самоврядуванням польських прикордонних містечок на початку війни, перебували у стані «дримання» [2].

Тому з осені 2022 р. уряд Польщі вирішив змінити стратегію щодо допомоги українським біженцям, а у грудні зміни до закону підтримали 429 депутатів Сейму, проти виступили дев'ять, ще 13 польських парламентарів утрималися під час голосування. Внесено правки до спеціального закону про допомогу українцям, які втекли від небезпеки війни, що передбачали оновлені умови їхнього проживання та реєстрації на території Польщі, а також надання соціальних виплат [6]. З березня 2023 року польська влада запровадила плату за перебування у центрах масового розміщення біженців для українських переселенців. Відповідно до цього рішення українці, які перебували у Польщі понад 120 днів мали частково покривати вартість свого проживання – платити 40 злотих (50% вартості), а з травня – 60 злотих на добу за проживання у центрах масового розміщення біженців (75% вартості). Однак ці виплати не стосувалися інвалідів, вагітних та одиноких багатодітних матерів, які доглядають трьох чи більше дітей та не можуть працювати і заробляти гроші. Також Польща посилила перевірку соціальних виплат біженцям. Зміни, до яких вдалися польські можновладці, виявилися непоодинокими, оскільки ідентичні обмеження запровадили й в інших європейських державах. Так, у Чехії муніципалітет столичного міста Праги у середині листопада 2022 р. вирішив, що не має більше можливостей для розміщення додаткових українських переселенців, а тому вимагав від уряду створити правила розміщення додаткових біженців порівну між усіма чеськими регіонами [5].

Такі кроки польських урядовців легко пояснити, оскільки витрати Польщі станом на листопад 2022 р. становили 5,5 млрд злотих. Ця сума коштів пішла на оплату проживання, пільг, харчування українських біженців, і не містила витрат на зброю [2].

Посадовці Європейського Союзу швидко і ефективно відповіли на потреби держав, що допомагали українцям: на 2023 р. було передбачено надходження фінансової допомоги країнам, які прийняли найбільшу кількість українських переселенців. Так, у схваленому 23 листопада 2022 р. Радою ЄС та Європарламентом бюджеті мобілізовано великі кошти задля пом'якшення наслідків війни Росії проти України як у самій Україні, так і в країнах-сусідах нашої держави [4].

Економічні профіти для держав-донорів також досить вагомі. За висновками експертиз однієї з міжнародних консалтингових компаній для економіки Польщі, інтеграція українських біженців може збільшити ВВП країни від 0,2% до 3,5% [3].

Поляки готові і надалі проявляти солідарність з українськими біженцями, хоча рівень підтримки таких ініціатив серед населення сусідньої держави протягом 2022 р. дещо знизився. Опитування «Перед обличчям агресії», яке проводило видання «Gazeta Polska Codziennie», засвідчило незначне падіння готовності допомагати: лютий – 72%; березень – 88%; травень – 79%; жовтень – 71% [1].

Отже, міждержавна доброзичливість, викликана потребами людей, що потрапили у скрутне становище у зв'язку із наслідками воєнних дій, зазнала змін, ініційованих як національними урядами та парламентами, так і структурами Європейського Союзу. В основі змін підходів лежать зниження витрат державного бюджету та запобігання зловживанням людей, які користуються високою мобільністю, спричиненою безвізом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гроші та житло. Скільки поляків досі хочуть допомагати українцям : опитування. URL: <https://kontrakty.ua/article/207431>
2. Завальнюк І. Польща змінює стратегію щодо переселенців з України : що відомо. URL: <https://ua.news.ua/world/polsha-menyayet-strategyyu-v-otnoshe-nyu-pereselentsev-yz-ukrayny-cho-uzvestno>
3. Лисновська К. Українським біженцям у Польщі скасують безплатне проживання : у чому причина. URL: <https://economics.novyny.live/finance/ukrainskim-bez-hentsam-v-polshe-otmeniat-besplatnoe-prozhivanie-v-chem-prichina-62917.html>
4. Польська К. ЄС підвищить витрати на оборону та біженців через війну. URL: <https://www.dw.com/uk/cerez-vijnu-v-ukraini-es-pidvisit-vitrati-na-oboronu-ta-bizenciv/a-63766142?maca=ukr-rss-ukrnet-ukr-all-3816-xml>
5. Прага заявляє, що не має можливості приймати нових біженців. URL: <https://internetua.com/praga-zayavlyaye-sxo-ne-maye-mojlivosti-priimati-novih-bi-jenciv>
6. Сейм Польщі затвердив нові правила перебування біженців з України. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2022/12/16/7152625/>
7. Стало відомо, скільки українців приїхали до Канади з початку року. URL: <https://internetua.com/stalo-vidomo-skilki-ukrayinciv-priyihali-do-kana-di-z-pocstatku-roku>
8. Postępowania uchodźcze po III kwartale 2022 r. URL: <https://www.gov.pl/web/udsc/postepowania-uchodzczepo-iii-kwartale-2022-r2>
9. Raport na temat obywateli Ukrainy (wg stanu na dzień 1 lipca 2022 r.) URL: <https://www.gov.pl/web/udsc/sytuacja-dotyczaca-ukrainy>